

De Slanke Spil

Nummer 29, maart 2017

COLOFON

**De Slanke Spil is een uitgave van de
Stichting Vrienden van het
Fruitteeltmuseum in Kapelle**

Oplage: 320 exemplaren
Bankrekening : NL88RABO0331556790
email St. Vrienden: inharmony@zeelandnet.nl

Bestuursleden

Leo Nieuwenhuijze (voorz.)
Gommert Burger (secr./penningm.)
Adri Kloosterman
Ad van Liere
Bram Jille

Museum

Adres: Annie MG Schmidtsingel 1
4421 PM Kapelle
Telefoon: 0113-34 49 0
Website: www.fruitteeltmuseum.nl

Redactie Slanke Spil

Cathrien Kole
Ad Kole
email Slanke Spil: koleburger@zeelandnet.nl

In dit nummer:

Voorwoord	1
Programma Fruitteeltmuseum 2017	2
Even voorstellen (Leo Nieuwenhuijze en Bram Jille)	3
20-jarig bestaan Fruitteeltmuseum	3

Gedachten bij afscheid bestuur Vrienden	4
Nieuwe wisselexpositie: Botanische kunst, Fruit in Beeld	5
Kennismaking met de botanische kunst	5
Expositie museumcafé	6
Blanke Pepping of Enkhuizer Aagt?	6
Zeeuwse Fruitteeltdag	8
Fruit Tree Museum Kenia	8
Museumtuin Fruitteeltmuseum: levend erfgoed	11
Recept	12
Puzzel	12

Voorwoord

Voor u ziet u de voorjaarseditie 2017 van De Slanke Spil.

In de achterliggende periode is het 20-jarig jubileum gevierd, hebben we afscheid genomen van Nelleke Volker als vestigingsmanager en Addy Leendertse verwelkomd als haar opvolgster. We zijn Nelleke veel dank verschuldigd voor haar inzet voor het Fruitteeltmuseum en wensen Addy sterkte en veel plezier in haar rol als vestigingsmanager.

Ook in het bestuur van de Stichting Vrienden van het Fruitteeltmuseum is sprake van personele veranderingen. Cathrien Kole als voorzitter en Ad Kole als secretaris hebben afscheid genomen van het bestuur van de stichting. Beiden waren vanaf de oprichting betrokken bij het FM. Tijdens het jubileumfeest is op gepaste wijze aandacht besteed aan hun afscheid.

Helemaal loslaten kunnen ze het nog niet, want ze blijven betrokken bij het museum als redacteuren van De Slanke Spil.

De nieuwe rolverdeling in het bestuur ziet u in de colofon.

Sinds de oprichting heeft het Fruitteeltmuseum zich ontwikkeld tot wat het nu is. Regelmatig heeft het zich aangepast aan de eisen van de tijd. Ook nu staat het museum voor de uitdaging een volgende stap te maken. De Vrienden hebben hiertoe een bedrag van € 40.000.—beschikbaar gesteld. De gemeente Kapelle, bij monde van wethouder Herselman, heeft de toezegging gedaan ook een substantieel bedrag beschikbaar te stellen voor de ingrijpende aanpassingen waar het FM voor staat.

Op initiatief van Siebe Kramer is een werkgroep ingesteld om ideeën te ontwikkelen en een stappenplan op te stellen.

We zien met belangstelling uit naar de resultaten van de inspanningen van deze werkgroep.

Leo Nieuwenhuijze

Programma 2017 Fruitteeltmuseum

Za	1 april	Opening tentoonstelling 'Botanische tekeningen'
Za	8 april	Opening tent. Rines Buijs, realistisch kunstschilder museum café
Ma	10 april	Lezing Vrienden: botanische tekeningen
Za	29 april	Bloesemfietstocht
Woe	3 mei	Kinderactiviteit meivakantie "De blije Bij"
Za	6 mei	Spreekuur plantendokter 13.00 - 16.00 uur
Za	6 mei	Bloesemfietstocht
Za	13-21 mei	Toujours Kapelle 2017

Za	21 mei	Leifruitcursus deel 2
Za	3 juni	Spreekuur plantendokter 13.00-16.00 uur
Za	10 juni	Klantendag kleinfruit bij Remeeuws
Za	24 juni	Leifruitcursus deel 3
Za	1 juli	Spreekuur plantendokter 13.00 - 16.00 uur
Za	29 juli	Occuleerdag (demonstratie)
Za	12 aug	Fruitteeltfietsroute 35 km
Woe	13 sept	Plukmiddag
Woe	20 sept	Plukmiddag
Za	23 sept	Leifruitcursus deel 4
Woe	27 sept	Plukmiddag
Za	1 okt	Oude rassendag
Woe	18 okt	Kinderactiviteit herfstvakantie: speurtocht +
Ma	13 nov	Lezing Vrienden
Woe	6 dec	21 jarig bestaan
Za	9 dec	Slotbijeenkomst leifruitcursus
Wo	3 jan '18	Kinderactiviteit Kerstvakantie: vleermuizenkast
Za	13 jan '18	Druivensnoeicursus m.m.v. Rinus Pikkaart

Iedere eerste woensdag van de maand (behalve 6 december) HANDWERKCAFE

Even voorstellen: Leo Nieuwenhuijze en Bram Jille

Sinds juli 2014 ben ik bestuurslid van de Vrienden van het Fruitteeltmuseum en vanaf januari 2017, voorzitter.

Mijn betrokkenheid bij het Fruitteeltmuseum is een gevolg van de snoeicursus die ik bij Jaap de Schipper en Adri van Liere heb gevolgd. Een nuttige cursus als je een lapje in de 'Zuudoek' hebt waar nogal wat fruit op staat. (In elk geval heb ik geleerd, dat je moet durven knippen). Toen al zag ik welke belangrijke rol vrijwilligers in het museum hebben.

Ik ben geboren en getogen in 's-Heer Arendskerke in een gezin met 6 kinderen. Mijn familie heeft een agrarische achtergrond, wat een deel van de verklaring is voor mijn sympathie voor het Fruitteeltmuseum.

Met mijn vrouw Anneke woon ik sinds 1987 in Kapelle. We hebben een zoon en een dochter met partners en een kleindochter van 5.

Mijn betaalde werkzame leven heb ik doorgebracht in het onderwijs in Goes. Eerst in het lager onderwijs, later in het voortgezet onderwijs.

Augustus 2013 ben ik met pensioen gegaan. Door mijn vele hobby's (een kleindochter, volkstuin, tennis, zeilen, koorzingen) verveel ik me geen moment.

Met de Vrienden van het Fruitteeltmuseum hoop ik een bijdrage te leveren aan de ondersteuning van de activiteiten van en voor het museum.

Leo Nieuwenhuijze

Sinds kort ben ik lid van het bestuur van de Vrienden van het Fruitteeltmuseum.

Graag wil ik even iets over mezelf vertellen.

Mijn naam is Bram Jille en ik ben geboren in 1951 in Kamperland.

Toen ik nog heel klein was, zijn mijn ouders naar Kruiningen verhuisd waar ik mijn jeugd heb doorgebracht.

Sinds 1976 woon ik in Kapelle samen met mijn vrouw Jozien. Wij hadden twee kinderen, maar helaas is onze dochter in 1995 overleden. Onze

zoon woont en werkt in Amsterdam. Hij is getrouwd en wij zijn trotse grootouders van twee kleinkinderen die nu 5 en 7 jaar zijn.

Vanaf 1967 heb ik gewerkt in de aardappelen bij C. Meijer BV in Kruiningen (vooral in de verkoop) en later bij LambWeston/Meijer (in de inkoop). Zij hebben diverse fabrieken in binnen- en buitenland die diepgevroren aardappelproducten maken. In mei 2015 ben ik gestopt om te genieten van mijn vrije tijd. Er is dus nu meer tijd om bij voorbeeld onze kleinkinderen meer te zien.

Verder tennis ik een paar keer per week en ook werk ik best wel graag in mijn eigen tuin.

Ik ben nu meer dan een jaar vrijwilliger bij het Fruitteeltmuseum waar het goed toeven is met een enthousiaste groep vrijwilligers. Graag wil ik ook via dit bestuur meedenken over nieuwe impulsen die we kunnen ontwikkelen om in de toekomst het Fruitteeltmuseum nog beter op de kaart te krijgen.

Bram Jille

20-jarig bestaan Fruitteeltmuseum op 6 december 2016

Het lijkt nu al weer heel ver weg, 6 december 2016 hebben wij het 20-jarig bestaan van het Fruitteeltmuseum gevierd in gezelschap van diverse genodigden. Het was een geslaagde dag.

In de ruimte van muziekgezelschap 'Ons Genoegen' werd iedereen ontvangen. Het was een drukte van belang. De conference van Adrie Oosterling, was een groot succes. De muzikale omlijsting door het 'Zeeuws Orkest' verhoogde de feestvreugde.

Nelleke Volker had een mooie presentatie over 20 jaar Fruitteeltmuseum, het was jammer dat de techniek niet mee wilde werken, maar uiteindelijk lukte het om het verhaal te vertellen. Speciale aandacht werd besteed aan het afscheid, na vele jaren trouwe dienst van Cathrien en Ad Kole, geen familie, na vele jaren

trouwe dienst, de laatste jaren als voorzitter en notulist van het bestuur van De Vrienden van het Museum.

Een verassing kwam van de Vrienden van het museum die met een groot cadeau kwamen, een toezegging van € 40.000,- voor de verbouwing van het museum. Vervolgens heeft Jon Hesselman, wethouder met o.a. cultuur in zijn portefeuille een eenmalige bijdrage toegezegd vanuit de gemeente Kapelle. Dit maakt dat het Fruitteelmuseum weer plannen maakt voor de komende jaren.

Deze feestdag werd afgesloten met een door de Vrienden van het Museum aangeboden etentje voor de Vrijwilligers en het bestuur in Cederhof.

Bij het terugtreden

Gedachten bij het afscheid als bestuurslid van de Stichting 'Vrienden van het Fruitteelmuseum tijdens het twintigjarig jubileum van het Fruitteelmuseum.

Tijdens de viering van het twintigjarig jubileum nam ik samen met Cathrien Kole afscheid van het bestuur van de Vrienden. Geen afscheid van het Fruitteelmuseum, want door de redactie van de Slanke Spil te blijven doen, willen we beiden graag betrokken blijven.

Hartelijk dank voor de mooie woorden en de waardevolle aandenkens: een kristallen appel, een zilveren speldje en een boom met daarop 5

appelrassen geënt. Alles heeft een mooi plekje gekregen. Een terug- en vooruitblik:

Al vijf jaar voor de opening was ik bij de oprichting van het Fruitteelmuseum betrokken. In zo'n lange periode van 25 jaar gebeurt er veel en is er veel om op terug te zien. Positieve dingen: het enthousiasme van de werkgroep, de ideeën die steeds vastere vormen aannamen en uiteindelijk, het resultaat: een voor Nederland uniek themamuseum, waarin de geschiedenis van de fruitteelt te zien en te beleven is en waarvan de museumtuin een niet te onderschatten toegevoegde waarde heeft en zorgt voor een goede uitstraling.

Hoewel het museum startte met een professionele directeur, met veel museale kwaliteiten, moest de inhoudelijke input van het thema fruitteelt toch van vrijwilligers komen.

Betrokken vrijwilligers, die toonden, dat er draagvlak was en een vriendengroep die groeide tot boven de 300 personen.

En nu, ongeveer 25 jaar na het eerste initiatief, en ruim 20 jaar na de opening staat het Fruitteelmuseum voor een nieuwe uitdaging.

Er dient een vernieuwingsslag gemaakt te worden; een vernieuwde vormgeving is noodzakelijk om een interessant museum te blijven voor de jeugd en voor geïnteresseerde volwassenen. Met een nieuwe, eigentijdse presentatie zal de geschiedenis van de fruitteelt nog beter verteld kunnen worden. Het is dan ook fijn, dat door de bijdragen van donateurs, de Stichting Vrienden van het Fruitteelmuseum een eerste aanzet kan geven voor de realisatie hiervan.

Het bestaansrecht van het Fruitteelmuseum is niet alleen maar te koppelen aan het aantal bezoekers. Van groot belang is zeker ook de taak die het Fruitteelmuseum namens de gemeenschap uitvoert: het bewaren van een stuk cultureel erfgoed.

Het tonen en creëren van draagvlak is een taak van de Vriendenstichting. Veel mensen, ook van buiten de gemeente Kapelle, dragen het Fruitteelmuseum een warm hart toe.

Ook het gemeentebestuur, de initiatiefnemer van het museum, is altijd loyaal gebleven. Dit

ondanks wisselende colleges en veranderende opvattingen over subsidies. Die loyaliteit blijkt o.a. uit de toezegging van een substantiële bijdrage door wethouder Jon Herselman voor de vernieuwing van het Fruitteeltmuseum. Ik hoop dat de loyaliteit van zowel u als vrienden, als van het gemeentebestuur tot in lengte van dagen blijft. Op naar het vijftienvigjarig jubileum!

Ad Kole

Botanische kunst, Fruit in Beeld

Margriet Honingh

Janneke Brinkman-Salentijn

Het Fruitteeltmuseum toont vanaf zaterdag 1 april 2017 tot en met zaterdag 24 februari 2018 een nieuwe wisseltentoonstelling die zeer de moeite waard is. De Vereniging van Botanisch Kunstenaars Nederland, opgericht in 2006 heeft speciaal voor het Fruitteeltmuseum fruit getekend.

Het ambacht van botanisch tekenaar is al oud, al in de 16de eeuw werd het een apart vak. Het exact weergeven van een plant was bijvoorbeeld erg van belang voor de verspreiding van de kennis over geneeskrachtige planten en kruiden. Botanische tekeningen voor wetenschappelijke doeleinden worden ook vandaag de dag nog gemaakt. Fotografie is een uitstekende aanvulling, maar alleen in een tekening kunnen details helder weergegeven worden, beschadigde delen gerepareerd, en kunnen precies die details naar voren gehaald worden die de wetenschapper het belangrijkste vindt.

In de Gouden Eeuw, niet alleen een bloeiperiode voor de Nederlandse handel, maar ook voor wetenschappelijk onderzoek, voeren er vaak botanisch kunstenaars mee met de schepen van de West- en Oost Indische Compagnie. Zij brachten

de dier- en plantensoorten voor de thuisblijvers in beeld. De afgelopen jaren is het botanisch tekenen ook buiten de wetenschappelijke wereld sterk in opkomst. De Vereniging van Botanisch Kunstenaars is daardoor springlevend, het is een genot naar het werk van deze kunstenaars te kijken. U bent van harte welkom om eens te komen kijken naar deze bijzondere expositie in het Fruitteeltmuseum.

Kennismaking met de botanische kunst Fruit, bloemen en planten wetenschappelijk weergegeven.

Dit thema staat centraal in de lezing die mevrouw Els Hazenberg geeft in het Fruitteeltmuseum te Kapelle op **maandag 10 april as**.

Els Hazenberg-Meertens is al vele jaren botanisch kunstenaar en werkend lid van de Vereniging van Botanisch Kunstenaars Nederland. Door het volgen van lessen en cursussen onder leiding van botanisch kunstenaar Anita Walsmit Sachs in de Hortus Botanicus te Leiden heeft zij zich bekwaamd in diverse technieken. Zij volgde de Middelbare Tuinbouwschool "Huis te Lande" in Rijswijk Z.H. en de vakopleiding Bloemsierkunst. Sinds 1964 is zij actief als arrangeur voor o.a. bloemencorso's en grote bloemententoonstellingen zoals de Keukenhof en de Floriade. Ook was zij betrokken bij de bloemversieringen voor verschillende staatbezoeken van de Koningin, en het huwelijk van Willem Alexander en Maxima in 2002.

Na de lezing is er een rondleiding over de expositie, met deskundige toelichting.

De lezing wordt georganiseerd door de stichting Vrienden van het Fruitteeltmuseum.

De avond is voor vrienden van de stichting gratis, voor overige belangstellenden is de toegang € 5. Aanvang 20.00 uur, de lezing duurt tot ca. 22.00 uur. Zaal open 19.30 uur.

Plaats: Fruitteeltmuseum, Annie M.G. Schmidtsingel 1, 4421 TA Kapelle.

Expositie museumcafé

Rines Buijs en Reina van Werven presenteren zich in het museumcafé van het Fruitteeltmuseum van 8 april tot 1 november 2017

8 april van 13.00 uur tot 17.00 uur heeft u de kans om bij een Meet and Greet de schilders te ontmoeten en te zien hoe de werken tot stand komen.

Rines Buijs komt uit een familie van schilders, zijn broer Willem Buijs (1937 – 2007) is bekend in Zeeland door onder andere zijn werk voor De Vleeshal in Middelburg. Het werk van Rines is zeer zeker ook een bezoekje aan het Fruitteeltmuseum waard. Zijn werken zijn realistisch, met een vleugje symboliek.

Reina van Werven is van origine afkomstig uit het vak modetekenen, 5 jaar geleden heeft ze zich op de Academie voor realistische schilderkunst in Deventer gespecialiseerd in het fijn schilderen met olieverf.

Blanke Pepping, in POMOLOGIA, of tóch de Enkhuizer Aagt(?); of betreft het hier één en dezelfde appel?

Een van de door mij de afgelopen jaren (terug) gevonden appels vertegenwoordigt waarschijnlijk een van de twee in de titel genoemde appels, Maar welke van de twee?

De appel, waarvan hier-naast een foto is afgebeeld, blijkt in ieder geval uiterst duurzaam te zijn. Ze liggen

er nu - en dat is begin maart - bij mij, buiten bewaard, nog vrij gaaf bij. Haar opvallend witgele kleur en de mooie, rose-rode blos, met slechts een zeer weinig opvallende gestreepteheid, wijst ons inziens meer in de richting van wat de onvolprezen Nederlandse pomoloog van Duitse herkomst, Johann Hermann Knoop in POMOLOGIA (1758) voor de Blanke Pepping beschrijft, dan naar zijn weergave van de Enkhuizer Aagt. Van deze laatste vermeldt Knoop namelijk dat deze groengeel van kleur is.

Wat grootte, vorm en typische blos betreft, lijken de appels op verschillende afbeeldingen sterke overeenkomsten te vertonen. Overigens lijken de overeenkomsten tussen deze twee appels sterker in de beschrijvingen in POMOLOGIA van elk daarvan. Maar, haar opvallend lange houdbaarheid lijkt weer meer in de richting van de Enkhuizer Aagt te wijzen.

Daarentegen is de weergave van vruchtkleur (saatgrün) in August Friedrich Adrian Diel's beschrijving in VERSUCH EINER SCHEMATISCHEN BESCHREIBUNG IN DEUTSCHLAND VORHANDENER KERNOBST-SORTEN (1805, Heft 7, Seite 66) van hun Enkhuysen Agatapfel, eveneens weergegeven in het ILLUSTRIRTES HANDBUCH DER OBSTKUNDE (Lucas en Oberdieck, 1875) niet in overeenstemming met onze appel. Onze appel is vanaf een jong stadium van ontwikkeling opvallend witgeel van kleur. Overigens wel, tenminste van appels van een boom in de volle zon, met een mooie, rose-rode blos.

De kleur en andere karakteristieke kenmerken van de zomerscheuten aan de boom van onze appel komen overigens wel goed overeen met hetgeen zij vermelden voor de appel die zij als Enkhuysen Agatapfel beschrijven (Sommertriebe

schlank, stark wollig, etwas silberhäutig, violettbraun, nur nach unten ganz fein punktirt).

Als kleur van het vruchtvlees van hun appel vermelden zij: weiss. Onze appel heeft, echter nu, in maart, duidelijk meer geelachtig vruchtvlees, dat overigens ondanks buitenbewaring en blootstelling aan de vorstperiodes van afgelopen winter, nog prima smaakt. Kleurverschil zou een gevolg kunnen zijn van latere verkleuring, of van interpretatie (?).

Het klokhuis van de appel die zij als Enkhuyser Agatappel beschrijven, zou vaak slechts vier goed ontwikkelde kamers vertonen, terwijl de vijfde, als die al aanwezig was, klein en verdrongen zou zijn. Onze appel, tenminste in de vruchten die wij hebben aangesneden, vertoonden steeds vijf goed ontwikkelde kamers. Deze laatste bevatten overigens wel, zoals ook zij voor hun appel beschrijven, een aanzienlijk aantal, goed ontwikkelde pitten.

De kelk en haar omgeving (mit falten oder feinen Rippschen oder Fleischperlen umgeben), hetgeen wel enigszins overeen komt met wat wij zien bij onze vruchten en de wat breed geribde vorm van hun appel (auch über die Frucht laufen breite, flache, oft stark vorbrängende Erhabenheiten, welche dann die Rundung und die regelmässiger Form verderben) komt bij sommige vruchten slechts overeen met wat wij enkele van onze, meest strakke, konisch gevormde afgeronde appel waarnemen.

De kelkbuis blijkt in onze appel steeds kort, terwijl die bij hun Enkhuyser Agatappel ook regelmatig lang bleek te kunnen zijn en soms zelfs wel tot het klokhuis door te lopen.

Om nog verder aan de verwarring bij te dragen, halen Lucas en Oberdiek (1875) nog aan dat D. ten Doornkaat Koolman, in Ostfriesland, auteur van Pomologische Notizen (1879) aan hem had verteld dat hij, evenals een 'Gartner aus Holland', die bij hem op bezoek was, een appel die hij als Credes Taubenapfel in collectie had, zondermeer voor een Enkhuyser Agatappel had gehouden.

Al met al blijkt uit hun weergave van wat er in de literatuur van dat moment vermeld was, tóch

ook sprake was van enige niet geringe verwarring. Deze verwarring is mijns inziens tot op heden eigenlijk nooit opgehelderd en we vermoeden zelf dat hen het bestaan van de Blanke Pepping, nota bene kenmerkend afgebeeld in POMOLOGIA (J.H. Knoop, 1758), geheel ontgaan is.

Sinds Knoop deze appels beschreven had, hebben wij, behalve in het boekwerk POMOLOGIA BATAVA, van de hand van Mathieu van Noort (1830), geen latere beschrijving, of eenvoudige vermelding, behalve in één zeer oude assortimentslijst, van deze twee illustere appels meer kunnen vinden. Overigens lijkt de beschrijving van Mathieu van Noort goed overeen te komen met onze appel, echter zijn vermelding dat de Enkhuizer Aagt een dikke, knobbelige steel zou bezitten, komt in het geheel niet overeen met die in andere beschrijvingen, en ook niet met die van onze appel.

In Pomologische boekwerken van latere datum, als DE NEDERLANDSCHE BOOMGAARD (1868) komt de Enkhuizer Aagt echter niet meer voor. Overigens wordt ze nog wel genoemd in VRUCHTSOORTEN (1862), de voorloper van vernoemd pomologisch standaardwerk en eveneens uitgegeven door de Vereeniging tot Regeling en Verbetering der Vruchtsoorten, te Boskoop. Ook in één oude assortimentslijst, en wel van de befaamde Boskoopse boomkweker en pomoloog P.A. Ottolander, daterende van rond 1850, troffen we een vermelding aan van een 'Enkhuizer Aagte'.

De Blanke Peppin is voor zover we weten in de Nederlandse pomologische literatuur nooit meer benoemd.

Maar Diel (1799) beschrijft naast de Enkhuyser Agatappel nog wél een Weisser Pepping (Blanke Pepping). Ook zeer interessant in dit verband is het feit dat hij daarvan vermeldt dat hij het enthout van zijn Weisser Pepping in 1791 uit Haarlem (!) had verkregen.

Interessant en wellicht veelzeggend is dat de beschrijving die hij van die appel, waarvoor hij wél naar de Blanke Pepping in POMOLOGIA verwijst, zo sterk met die van de Enkhuizer Aagt

overeen komt, dat het mijns inziens niet uitgesloten mag worden geacht dat het dezelfde appel betreft. Mogelijk was hij op het verkeerde been gezet door het feit dat hun grote voorganger Johann Hermann Knoop deze twee – wellicht ook ten onrechte - als twee verschillende rassen beschreven had.

Interessant is dat onze collega's bij de Pomologisch Vereniging Noord-Holland, de POM, een appel in collectie hebben onder de naam Enkhuizer Aagt. Een zeer duidelijke opname van hun Enkhuizer Aagt, die mij op mijn verzoek werd toegezonden door de heer Ger Ernsting van deze vereniging, blijkt echter een opvallend helderrood gestreepte/gemarmerde appel te zien te geven. Het betreft in hun geval kennelijk een andere appel dan die wij hier trachten te herleiden tot haar ware naam, waarmee niet gezegd is dat hun appel niet de echte Enhuizer Aagt is.

Voorlopig zullen de nevelen rondom de Enkhuizer Aagt, alsook rondom onze vermeende Blanke Peppin, nog niet zijn opgetrokken en zal er nog wel enig vergelijkend onderzoek en verder historisch speurwerk, liefst ook i.s.m. onze collega's in Duitsland, nodig blijken om dit mysterie op te lossen.

Wij houden het er voorlopig dus op dat de beschrijving van de Enkhuyser Agatapfel door Lucas en Oberdieck (1875), op autoriteit van hun in pomologisch opzicht onvolprezen landgenoot Aug. Friedr. Adr. Diel (1805), niet de echte Enkhuizer Aagtappel, maar wellicht de door Knoop als eerste beschreven en afgebeelde Blanke Pepping betreft. In ieder geval komen de door hem beschreven kenmerken heel goed overeen met onze veronderstelde Blanke Pepping.

Ik hoop dat met dit verhaal de schijnbare en kennelijk al oude verwarring rond de identiteit van de Enhuizer Aagt, maar evenzeer van de Blanke Pepping een stapje dichterbij haar ontknopning gebracht zal worden.

Hennie Rossel,
www.vergetenfruitrassen.nl

Zeeuwse Fruitteeltdag

Op 27 januari 2017 vond in de Zeelandhallen in Goes de Zeeuwse Fruitdag plaats.

Deze wordt georganiseerd door het NFO. Het was een geanimeerde dag met ongeveer 80 standhouders. Ook het Fruitteeltmuseum had, samen met de Vrienden, een leuke stand die goed bezocht werd. Totaal heeft deze beurs ca 1250 bezoekers getrokken en velen hebben onze naam weer gezien. We hebben de bezoekers uitgenodigd ons museum (opnieuw) eens te bezoeken.

Met dank aan Ria en Simone, die 's morgens de stand hebben ingericht, en ook aan Rie, Bram, Huub en Adri die 's middags en 's avonds de stand hebben bemand. Het was mooi dat we ons op deze manier als Vrienden in goede samenwerking met enthousiaste vrijwilligers van het Fruitteeltmuseum konden presenteren. Bedankt.

Vervolg artikel in de Slanke Spil november 2016

Fruit tree museum Kenya

Met onze zoon Kees ben ik in november 2016 naar Kenya geweest om het Fruit Tree Museum

zelf te bezoeken. Het is werkelijk verbluffend wat deze Raphael Okoth Odwaro in drie jaar tijd voor elkaar gekregen heeft.

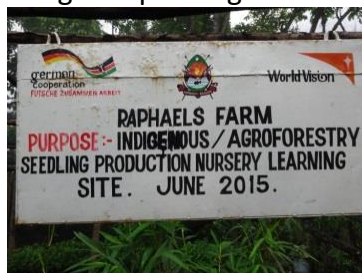
Beneden in het gebouwtje is een kleine expositieruimte, waar nog veel voor verzameld moet worden. Boven is ruimte voor workshops voor ongeveer 20 mensen.

Hij is al snel een samenwerking aangegaan met een afdeling van World Vision, een stichting die wereldwijd zich inspant voor kinderen – voeding en scholing. Deze zorgt voor groepjes kinderen uit de hoogste klassen van de lagere scholen en deze krijgen dan een 3-daagse opleiding met de praktijk in de museum tuin en in de nursery.

In het kweekbedrijf worden struiken en bomen opgekweekt van de zaden die hij in het Runa National Park heeft verzameld en waarvan hij inmiddels ook zelf zaden heeft gekweekt.

Dit is een takje van de struik met bessen die hij bijterugkomst in 2013 zo miste; de struik staat nu in zijn museumtuin.

Het Fruit Tree Museum heeft zich in deze jaren ontwikkeld tot een soort proefstation. Op zijn grond is een green-house geplaatst waar veel water mee opgevangen wordt. Door middel van de goten wordt een 10.000 liter tank gevuld en daarmee wordt binnen gewerkt met druppel bevloeiing. Met dit systeem heeft men 3 keer

minder water nodig dan met de hand water geven.

Biologische landbouw in en rondom broeikas als een bodem- en waterconservering initiatief, gestart in december 2015 in samenwerking met Genlink Fruit Tree Museum & World Vision Lambwe. Er worden workshops gegeven voor groepjes boeren en studenten.

Het logo, dat Raphael voor zijn museum heeft ontworpen en wat midden in de vlag staat, komt in al zijn aspecten tot zijn recht: Genlink – koppeling tussen generaties. Het bedrijf is gelegen in een bergachtig gebied, gestart in 2013, kweekpotjes op de voorgrond en samenwerking tussen oud en jong.

De golven van de vlag zijn overgenomen van de Zeeuwse vlag (de leeuw staat daar in het midden). De blauwe golven verbeelden het water, de groene het gewas in Kenia.

(As you fight against the sea, we fight against the desert; waves can be of water or heat, and ours is heat).

Vorig jaar toonden wij een wateropvang waarbij het water uit de lucht opgevangen werd (sinds november zijn er ook goten aan gebouw en huis en wordt het water daar naartoe getransporteerd).

Het project ligt op een helling, zodat alle regenwater langs de helling naar beneden stroomt. Deze nieuwe wateropvang is afgedekt, maar het water wordt hier door meanderende slootjes naartoe geleid.

Ook voor de vrouwen zijn activiteiten. Oudere vrouwen komen naar het museum om aan jongere vrouwen te leren hoe zij met de oude gewassen smakelijke maaltijden kunnen maken. Hierbij wordt gekookt op “moderne” stookplaatsen, welke veel minder hout nodig hebben dan de oude.

Sophia kookt samen met haar schoonzusje Theresa als er groepen komen.

Omdat het museum op een lastig te bereiken terrein gelegen is, heeft de organisatie die hun studiereizen naar dit project brengt, gevraagd of hij kan zorgen voor de mogelijkheid tot overnachting. Het ligt in de bedoeling om dit te

realiseren. Inmiddels is de fundering hiervoor klaar; hij koopt alleen materiaal als er geld voor

is en doet alles zelf wat zelf gedaan kan worden. Voor verder materiaal komt hij nog 7.000 euro tekort.

dit was de oude keuken

Kees en ik zijn opgetogen door wat wij meegemaakt en gezien hebben in dit Fruit Tree Museum. Er is geen elektriciteit, geen stromend water en er zijn geen machines die ook maar iets van het werk overnemen. We zijn dan ook erg onder de indruk van alle inspanningen van Raphael en Sophia en de kinderen (die in de vakanties meewerken) om dit tot een succes te maken. We moeten niet vergeten dat zij zeven kinderen hebben, waarvan er zes naar (interne) school gaan en dat moeten ze allemaal verdienen van wat landbouw en dit project!

Raphael heeft al vaak gezegd dat hij zijn provincie graag vol bomen zou willen zien – die houden het water vast en water is leven. Ik wens het Fruit Tree Museum toe dat het nog lang kan bijdragen aan een beter leven voor de bevolking.

Trijnie Lepoeter-Boes

Museumtuin Fruitteeltmuseum: levend erfgoed!

De tuin van het Fruitteeltmuseum herbergt een bescheiden, niet geborgde rassencollectie. Er is geen registratie bijgehouden van de herkomst van het moedermateriaal.

In opzet is gekozen voor rassen, die in Zeeland veelvuldig geteeld en verhandeld werden. De heer J. Ruissen heeft een overzicht gemaakt van betreffende rassen met een globale datering. De fruitteelt veranderde gaandeweg en dat zal waarschijnlijk ook zo blijven.

Dit bijeengezochte en verkregen materiaal bleek echter veel onjuiste namen meegekregen te hebben. Voortdurend is getracht dit te verbeteren. In de afgelopen jaren zijn veel rassen van elders uit diverse collecties, ook van particulieren, bijgeplant, nog steeds zonder een goede bronvermelding en/of determinatie.

Dit beeld komt op meerdere plaatsen voor waar oude fruitrassen verzameld worden. Het vraagt om een gerichte samenwerking en kennisuitwisseling. Het heeft lang geduurd, maar vanuit Wageningen heeft men nu het initiatief genomen tot een landelijk opgezette belangenvereniging. Het op te zetten 'Nederlands Fruit Netwerk' wordt ondergebracht in de plantenpoot van het nationaal netwerk 'ons levend cultureel erfgoed.'

Het Fruitteeltmuseum wil daaraan deelnemen, maar heeft aangegeven geen menskracht te kunnen inzetten. Wel zouden we nog meer met het hier aanwezige plantaardig erfgoed en de opgedane kennis hierover kunnen doen.

Als Fruitteeltmuseum moeten we niet alleen maar achteroverleunen en genieten van de aanwezige variëteiten. Bezit mag niet het einde zijn van het vermaak!

Aanbevelingen:

- doorgaan met het verzamelen van interessante rassen binnen de beschikbare, beperkte ruimte. Zoeken naar een oplossing voor het gebrek aan ruimte.
- relevante Informatie verzamelen en vastleggen m.b.t. gebruikswaarde, eigenschappen etc. van deze rassen. Opgebouwde kennis delen met en voorlichting geven aan een zo breed mogelijk publiek.
- Gevraagd en ongevraagd advies geven over gebruik, onderhoud en teeltverzorging, waarbij de culturele waarde van de betreffende rassen wordt aangegeven.
- In de directe omgeving, denk daarbij aan de gemeente Kapelle, aandacht vragen voor het behoud van monumentale fruitbomen. In specifieke gevallen zou door vrijwilligers van het Fruitteeltmuseum incidenteel hulp geboden kunnen worden bij het onderhoud, bijv. bij de snoei of door het geven van advies en/of instructie ter plaatse.
- Voortdurend wijzen op het belang van het nog aanwezig levend erfgoed en de mogelijkheden benutten tot herinplant van oude rassen bij particulieren en in de publieke ruimte ter vergroening van onze leefomgeving.
- Werken aan begrip en belangstelling voor dit cultureel erfgoed bij de jeugd en de jongvolwassenen. Serieus en met kennis van zaken ingaan op vragen hierover, desnoods door inschakeling van derden. Als we op deze manier actief zijn, kunnen we wellicht een plaats veroveren in het op te richten 'Nederlands Fruit Netwerk, waarover wellicht in een latere uitgave van de Slanke Spil meer verteld kan worden.

Jaap de Schipper

Verzonken perentaart

Bereidingstijd 30 minuten en 60 minuten
baktijd

Ingrediënten

- 200 gram zachte boter
- 220 gram suiker
- 1 zakje (of 8 gram) vanillesuiker
- 4 eieren
- 200 gram bloem
- 1 theelepel bakpoeder
- Geraspte schil van een halve citroen
- 2 a 2,5 peer (bijna rijp, maar zeker niet overrijp anders wordt de taart erg vochtig)
- amandelschaafsel

Extra benodigd een springvorm met een diameter van 26 cm

Bereiding:

Verwarm de oven voor op 180°C. Vet de bakvorm in en bestrooi met bloem.

Mix de boter schuimig. Voeg 200 gram suiker en de vanille suiker bij de boter en mix dit goed door elkaar. Voeg één voor één de eieren toe en klop dit tot een schuimig geheel ontstaat. Meng de citroenschil door het beslag. Voeg de bloem en bakpoeder erbij en meng dit goed door.

Schil de peren, snijd ze in 4 parten en snijd het klokhuis eruit.

Giet het beslag in de bakvorm en strijk het glad. Verdeel de parten peren in een cirkel in het beslag. Bestrooi de taart met de overige 20 gram suiker en geschaafde amandelen. Bak de taart 60 minuten in de oven. Let na 30 minuten op of de taart niet te bruin wordt. Leg er een stuk aluminiumfolie op als je niet wilt dat hij bruiner wordt.

PUZZEL

ZOEK HET FRUIT

T	N	R	C	K	A	B	N	G	F	L	T			
N	H	E	O	I	A	E	O	J	I	I	A			
T	A	C	O	Z	T	S	O	I	U	T	U			
P	I	T	U	M	E	R	T	V	R	C	Q			
F	I	U	E	R	I	B	O	A	D	H	M			
P	R	N	R	O	V	L	O	E	N	I	U			
S	P	A	D	F	B	E	P	T	N	J	K			
E	A	A	M	A	E	M	I	D	T	I	E			
B	P	N	A	B	I	P	A	S	Z	E	P			
S	A	A	A	U	O	D	A	R	S	E	L			
O	J	B	R	N	E	O	E	R	E	A	E			
B	A	P	B	L	A	P	S	R	G	L	P			

Ananas	Dadel	Limoen	Peer
Citroen	Kumquat	Perzik	Vijg
Kastanje	Passievrucht	Rozebottel	Braam
Papaja	Ramboetan	Bosbes	Grapefruit
Pruim	Bes	Framboos	Noot
Banaan	Druf	Litchi	Pinda

HET GEZONDE TIEN UURTJE